

Lévai Csaba tudományos munkássága

Lévai Csaba Debrecenben született 1964-ben. A Tóth Árpád Gimnáziumban érettségizett, majd az egyéves kötelező katonai szolgálat letöltése után, 1983 őszén a Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán magyar-történelem szakon kezdte meg egyetemi tanulmányait. Friss diplomásként 1988-ban a Debreceni Orvostudományi Egyetem Társadalomtudományi Intézetében helyezkedett el egyetemi gyakornokként, és a munkájával párhuzamosan 1989 és 1992 között elvégezte az Eötvös Loránd Tudományegyetem szociológia kiegészítő szakát. 1991 végén átkerült az akkori Kossuth Lajos Tudományegyetem Történelmi és Klasszika Filológiai Intézetébe egyetemi tanársegédnek, ahol 19–20. századi egyetemes történetet tanított. 2013-ban habilitált, jelenleg a Történelmi Intézet egyetemi tanára.

Eddigi szakmai életútja négy történetírói szakterülethez kapcsolódik: politikai eszmetörténet, historiográfia, magyar-amerikai kapcsolatok története, valamint gazdaság- és társadalomtörténet. Gunst Péter témavezetésével a Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi Doktori Iskolájában készített, *Egy történetírói vita anatómiája: a „republikanizmus-vita” az amerikai történetírásban* című PhD értekezését 2000-ben védte meg. A doktori értekezés 2003-ban könyv alakban is megjelent. A 2020-ban napvilágot látott második monográfiájában az atlanti-óceáni rabszolga-kereskedelem, illetve az észak-amerikai rabszolgatartó rendszerek kialakulását tárgyalta. Foglalkozott a kelet-közép-európai térség és Magyarország, illetve Észak-Amerika korai kapcsolatainak történetével. Ezt az érdeklődését azokban a munkáiban kapcsolta össze az Egyesült Államok korai történetével, amelyekben Kossuth Lajos és George Washington kultuszát, a magyar politikus egyesült államokbeli útját, illetve a két ország függetlenségi nyilatkozatait vizsgálta. A doktori értekezésében tárgyalt témát folytatva az amerikai forradalom historiográfiájával kapcsolatban végzett további kutatásokat. Azt vizsgálta, hogy miként alakult az amerikai forradalom vezetőinek történetírói megítélése. E témán belül a progresszivisták történetírók, különösen Charles A. Beard és Carl L. Becker prezentista-relativista felfogásával foglalkozott. Ezt a területet is összekötötte a magyar-amerikai kapcsolatok történetének vizsgálatával, amennyiben azt is kutatta, hogy miként alakult az amerikai forradalom megítélése a magyarországi történeti irodalomban, különösen a szocialista rendszer időszakában. Az amerikai forradalom, illetve a forradalom vezetői és a rabszolgaság kapcsolatának témájában több mint harminc éven keresztül végzett kutatásainak az eredményei között érdemes megemlíteni egy szöveggyűjteményt, egy tanulmánykötetet, két monográfiát, illetve számos tanulmányt, fordítást és ismertetést. Tanulmányai hét országban (Magyarország, Egyesült Királyság, Amerikai Egyesült Államok, Kanada, Hollandia, Németország, Olaszország) jelentek meg angolul és magyarul. Egyéb tudományos-közéleti megbízatásai mellett a *European Early American Studies Association* tiszteletbeli vezetőségi tagja.

Az MTA doktora cím elnyerése érdekében benyújtott értekezésében eszmetörténeti szempontból vizsgálja, hogy James Madisonnak a rabszolgaságról alkotott nézetei hogyan viszonyultak szélesebb értelemben vett politikai gondolkodásához, továbbá elemzi, hogy gazdasági-társadalmi származási környezete miként hatott az afroamerikaiakkal kapcsolatos gondolkodására.